

Slovenski dom

Stev. 93

V Ljubljani, četrtek 24. aprila 1941

Leto VI.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 23. aprila. Stefani. s. Izredno poročilo št. 321 glavnega štaba italijanske vojske pravi:

Sovražna armada v Epiru in v Macedoniji je položila orožje. Grško vojaško zastopstvo je predložilo poveljniku italijanske 11. armade na epirski fronti snoči ob 21.04 kapitulacijo. Podrobnosti udaje so bile v posameznosti določene v popolnem sporazumu z zavezniškim nemškim poveljstvom.

Nekje v Italiji, 23. aprila. Stefani. s. Uradno poročilo št. 322 glavnega štaba italijanske vojske pravi:

Naše čete so nadaljevale s svojim zmagovitim prodiranjem na sovražnem ozemlju do predaje grške armade v Epiru in v Macedoniji in so zlomile njegov hud odpor in zajele mnogo ujetnikov ter zaplenile orožje in gradivo. Oddelki letal so napadli grške ladje v kanalu St. Mavra. Parnik s 2000 tonami in dve jadrnici sta se potopili. Ena sovražna

podmornica in druge sovražne ladje so bile poškodovane.

Dne 21. aprila je italijanske torpedno letalo v vzhodnem delu Sredozemskega morja potopilo parnik z 8000 tonami. Parnik je vozil v močno zastraženem sprevedu.

Letala nemškega letalskega zbora so v noči dne 22. aprila bombardirala več vojaških ciljev na pomorskem in letalskem oporišču na Malti.

V severni Afriki je sovražnik pri Tobruku ponovil poizkuse za izpad, toda italijanske in nemške čete so jih hitro zlomile. Več angleških tankov je bilo uničenih. Zaplenili smo orožje in gradivo.

Angleška letala so priletela nad nekatero kraje v Cirenajki, eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

V vzhodni Afriki je bil nov sovražni napad v odseku pri Dessieu od naših čet odbit.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 23. aprila. DNB: Premikanja nemške vojske v Grčiji potekajo po načrtu. Od Lame (Lamia) dalje proti jugu prodirajoče sile so pri zgodovinski ožini Termopile prisilile angleške zaščitnice k boju.

V grških vodah so nemška bojna letala včeraj uničila sedem sovražnih trgovskih ladij s skupno 37.000 tonami in so poškodovale 12 nadaljnjih ladij, in sicer z bombami. V zalivu Suda je ena bomba najtežje vrste zadela veliko bojno ladjo. Pri napadenih ladjah gre večinoma za prevozne ladje, ki so imele na krovu iz Grčije bežeče angleške čete.

Bojna in lovska letala so uničila včeraj in predvčeršnjim pri napadih na sovražna letalska oporišča na grškem ozemlju 24 letal na tleh in so več protiletalskih topov izločila iz boja.

Nemška bojna in strmoglavka letala so v pretekli noči povzročila nova huda razaranja v vojni ladjedelnici in tankovskih napravah v pristanišču La Valette na Malti. Angleški rušilec je bil težko zadet. V pristanišču so nastali veliki požari. V letalskem boju nad otokom je sovražnik izgubil 1 lovska letala vrste »Hurricane«.

Okoli Anglije so bojna letala potopila v nizkem poletu nad spremljavo južno od Marlborougha trgovsko ladjo s 3000 tonami in so težko poškodovale z bombami še eno ladjo. V pretekli

noči so bojna letala uničila tri trgovske ladje s skupno 11.000 tonami in so poškodovale še dve veliki ladji.

Močni oddelki bojnih letal so v noči na 23. april znova bombardirali važno vojno pristanišče Plymouth z rušilnimi in zažigalnimi bombami. Glavni napadi so veljali plinarjam, ladjedelnicam, oskrbovalnim podjetjem, skladiščem živil za mornarico. Nastali so razsežni požari. Druga bojna letala so uspešno napadla vojno pristanišče Portsmouth ter pristanišče naprave na jugovzhodni in jugozahodni obali angleškega otočja in na vzhodni škotski obali.

Pri vdornih poskusih sovražnih letal nad zasedeno ozemlje je protiletalsko topništvo sestrelilo eno angleško letalo.

Nad nemškim državnim ozemljem ni bilo bojnih dejanj.

V času od 19. do 22. aprila je sovražnik izgubil skupno 95 letal. Od teh je bilo 38 letal uničenih v letalskem boju, 5 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, ostala letala pa so bila uničena na tleh. V istem času je bilo 14 naših letal izgubljenih.

Oddelki letalskega generala Löhra so pri velikih uspehih pri zbijanju sovražnega brodomstva v grških vodah dosegli posebne uspehe.

Newyork, 23. aprila. o. Stefani. Bliskoviti konec grško-balkanske vojske in nepopravljivi angleški polom povečujeta moralno potlačenost po vsej Ameriki, kljub Rooseveltovemu optimizmu in navdušenju njegovih pristašev, ki pa ne vidijo nobene možnosti, kako bi se Velika Britanija lahko opomogla. V listih poudarjajo, kako velika je bila angleška izguba, v komentarjih pa se predvsem bavijo z zadržanim washingtonske vlade. Neki list, ki živi še vedno pod utvaro o veljavi ameriške pomoči, opisuje sedanjí položaj z debelimi črkami ta-

kole: »Velika Britanija potrebuje popolno pomoč Združenih držav ali pa čudež. Mnogi pa mislijo, da bo Anglija potrebovala oboje.« Kakor je bilo pričakovati, se je britanska propaganda vrgla na vznemirljive govorce, več, da je državna varnost Združenih držav ogrožena. Nekatera londonska poročila zahtevajo nujno ameriško pomoč in poudarjajo, da bi le takojšnja vojna napoved od strani Združenih držav mogla preprečiti popolno kapitulacijo Velike Britanije v prihodnjih mesecih.

Težko stanje angleške vojske v Grčiji

Graz, 24. aprila j. Radio: Dopisnik ameriške agencije United Press poroča, da je prišel v stik s tremi avstralskimi vojniki, ki so prispeli v Atene. Ti vojaki so dejali, da so morali prestajati najhujše borbe in potem bežati, se spet boriti in se umikati. To se je ponavljalo po vsakokratnem stiku z napadajočimi Nemci. Najtežje je bilo zanje, ker so jih nemška letala stalno napadala. V gorskih soteskah so Angleži zaprti pot s svojimi tanki, toda nemški pionirji so se tanke razstrelili, nakar so nemški tanki vdrlí naprej. Nemška strmoglavka letala so stalno napadala topniške postojanke in tako lomila odpor Angležev. Angleških in avstralskih vojakov se je lotil živčni zlom.

Dogodki v Grčiji potekajo tako, kakor so Nemci napovedovali. Za Angleže pravijo, da imajo edini cilj prispeti do grških pristanišč in se umakniti iz tega pekla. Nemški radio pravi, da bo sedaj grški narod, zapeljan od svojih voditeljev, moral nositi posledice vojne, kralj Jurij pa je brezvestno, norveški kralj in holandska kraljica, zapustili svoj narod in pobegnili. Grški narod je razočaran in si želi samo miru. Dokaz za to trditev leži v dejstvu, da so Grki svečano sprejeli v Solun korakajoče nemške čete.

Nemški radio poroča, da zelo naraščajo nasprotstva med angleškimi in avstralskimi častniki

in četami v Grčiji. Avstralcji so hudi, ker so jih Angleži stalno pošiljali v prednje črte, da so se potem angleški vojaki lahko varneje kretali. Avstralski tisk zahteva zaradi tega sklicanje avstralskega parlamenta, pred katerim bo morala vlada predložiti obračun o svojem delu. Posebno pa bo morala poročati o položaju v Grčiji in o stanju grških čet na grškem bojišču. Agencija Associated Press napoveduje vladno krizo v Avstraliji. Prihajajo poročila, da so se uprli v Singaporeju avstralski vojaki, ki so jih hoteli prepeljati v Egipt. Nemški radio napoveduje, da bo Anglija doživela na Bližnjem Vzhodu svoj drugi Galipoli.

20 ameriških torpedovk za Anglijo

Washington, 23. aprila. o. Stefani. Na časnem shodu je ameriški mornariški minister Knox izjavil, da se je Washington odločil, da bo odstopil dvajset torpedovk od osemindvajset, ki jih ima ameriško brodomstvo. Te lahke edince bodo poslale čim prej preko Atlantskega morja, da bodo mogle takoj prevzeti neke tajne službe.

Na dunajskem sestanku med grofom Ciano in von Ribbentropom je bilo govorjeno O razmejitvi zasedenih področij na Balkanu

Bratislava, 24. aprila j. Bratislavski radio poroča: Kakor se je izvedelo so potekali dvodnevni razgovori med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom v zelo prišrčnem ozračju. V berlinskih političnih krogih se je o vsebini teh razgovorov dalo izvedeti toliko, da sta se oba zunanja ministra zavezniških držav razgovarjala o vseh vprašanjih, ki se tičejo novega stanja na balkanskem polotoku in jugovzhodu Evrope. Prvenstveno sta oba

oba zunanja ministra govorila o posledicah razpada Jugoslavije in o vprašanjih, ki se tičejo nove samostojne države. V berlinskih političnih krogih poudarjajo, da je balkansko vprašanje silno zapleteno in da zaradi tega ni mogoče pričakovati hitrih odločitev in naglih ukrepov. Tako težkih in zapletenih vprašanj drugje v Evropi namreč ni. V berlinskih političnih krogih pravijo, da na Dunaju niso določali kakšnih stalnih novih meja na Balkanu, pač pa so le določevali obseg posameznih za-

Hitler Kralju in Cesarju ter Duceju

Berlin, 21. aprila. Ob priliki svojega rojstnega dne je Hitler sprejel nešteto čestitk najvišjih državnih poglavarjev sveta. Führer je poslal Cesarju in Kralju Viktorju Emanuelu III. sledečo zahvalno brzojavko:

»Prosim Vaše Veličanstvo, da sprejmete moje prišrčno zahvalo za vse Vaše prijateljske čestitke o priliki mojega rojstnega dneva.

Adolf Hitler.«

Brzojavka poglavarju italijanske države pa se glasi:

»Duce, bodite prišrčno zahvaljeni za svoje tovariške čestitke o priliki mojega rojstnega dne. Kakor Vi, sem v teh dneh bolj kot kdaj koli prepričan, da sta Nemčija in Italija združeni v politiki in oboroženi sili, da bomo dosegli zmago in dali Evropi novo bodočnost. S tovariškimi pozdravi!

Adolf Hitler.«

Dnevno povelje Adolfa Hitlerja

Berlin, 24. aprila. j. DNB: Voditelj Nemčije in vrhovni poveljnik vse nemške oborožene sile Adolf Hitler je izdal včeraj dnevno povelje na nemško vojsko v jugovzhodni Evropi. V tem povelju pravi med drugim: »Če je nemški vojak dokazal, da je znal v snegu in ledu visokega severa premagati Angleže, bo svojo dolžnost izpolnil tudi na vročem jugu.«

Potrlost v Angliji

London, 24. aprila. j. Nemški radio poroča: Dopisniki švedskih listov poročajo iz Londona, da se je angleške javnosti polastila velika potrlost zaradi stalnih umikov angleške vojske na vseh bojiščih. Angleži ne dobe nobenih zanesljivih poročil o položaju. Listi odkrito priznavajo premoč Nemcev in se pritožujejo nad prevelikim optimizmom, ki se je razširil v javnosti. Prav tako časopisi odklanjajo previsoke številke o nemških izgubah na bojiščih in zamerjajo vladi, da tako brezvestno zamolčuje lastne izgube. Londonski radio svetuje svojim poslušalcem, naj na vse dogodke gledajo s hladno mirnostjo in naj se ne dajo spraviti niti ne v preveliko zaskrbljenost ali pa v prevelik optimizem.

Newyork, 24. aprila. j. Nemški radio poroča: Ameriški časopisi poročajo pod velikimi naslovi o zmagah nemške vojske v Grčiji. Vsi pa soglasno zagotavljajo, da Amerika svojih obljub za pomoč ne jemlje resno, kajti dose-daj ni prispela v Grčijo iz USA niti ena sama krogla.

Napad na Plymouth

Graz, 24. aprila. j. Nemški radio poroča: 22. in 23. aprila so nemška letala z uspehom napadla angleško pristanišče Plymouth. Včeraj so nemška ogledniška letala ugotovila, da ladjedelnice še vedno gore in da je bila povsod povzročena ogromna škoda.

Wawel nezadovoljen z angleško mornarico

Kairo, 24. aprila. j. Nemški radio poroča: Izvedelo se je, da je general Wawel v hudem sporu s poveljstvom angleške mornarice, katero dolži, da ni poskrbela za zadostno varstvo prevoznih ladij, ki prevažajo Angleže iz Grčije. Angleške ladje so imele premalo reševalnih čolnov in zato je mnogo angleških vojakov z zadetih ladij umrlo. To so bile v glavnem žrtve napadov nemških strmoglavskih letal. Ta spor dokazuje, da Angleži svojega umika niso znali dobro organizirati.

London, 24. aprila. j. DNB. Izvedelo se je, da je angleški kralj Jurij včeraj sprejel predsednika vlade Churchilla. Čuje se, da je bil ta razgovor zelo razburljiv.

Grški kralj in prestolonaslednik na Kreti

Graz, 24. aprila j. Nemški radio poroča: V svojem proglasu na grški narod je rekel grški kralj Jurij, da je z njim vred na Kreto pobegnil tudi grški prestolonaslednik Pavel. Resnično pa je, da je bil grški prestolonaslednik že dokaj časa na Kreti in so ga imeli pod varstvom Angleži, ker so se bali, da bi grški prestolonaslednik, ki ni kazal navdušenja za vso sedanjo grško politiko, storil kakšen korak na lastno pest.

Nemci zasedajo severne grške otoke

Solija, 24. aprila. j. Radio: Nemški oddelki, ki so odpluli iz bolgarskih pristanišč v Traciji, so zasedli grški otok Samotráké. Nemški oddelki so se tjakaj pripeljali s splavi in čolni.

Grška vojska v Epiru in Macedoniji se je vdala

Vse ujetnike bodo odposlali na njihove domove

Graz, 24. aprila j. Radio: Napadi nemške vojske na desno krilo grške epirske vojske so bili tako hudi, da je že 20. aprila prišlo do delne vdaje grške vojske. Zaradi obkolitve se je 22. t. m. zve-

Rimski radio pa poroča, da so Nemci, ki so se vozili na motornih čolnih, zasedli tudi grški otok Thasos, ki leži nasproti tracijskemu pristanišču Kavali. Obenem nadaljujejo Nemci zasedbo vseh bližnjih grških otokov.

Sporočilo trgovskim združenjem

Združenje trgovskih združenj v Ljubljani je prejelo od Kr. Civilnega Komisariata za zasedeno slovensko ozemlje pod št. VIII. No. 98-1 sledeče obvestilo:

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje n a r o č a, da se smejo živila in vse življenjske potrebščine (tudi obleka, čevlji in manufaktura) v trgovinah na drobno in v proizvodnih obratih prodajati za konsum samo v najnujnejšo potrebnih količinah.

V toliko se spremene določila uredbe o obsegu glavne prodaje z dne 18. januarja t. l. (Službeni list št. 73-9).

Kakor se eliši, sta poveljstvu italijanske in nemške vojske sklenili, da bosta poslali vse uje-te grške vojake na njihove domove in ne v ujetniška taborišča. Italija in Nemčija vesta, da se grški vojak ne bi spuščal v nesmiselno vojno pustolovščino, če ne bi bil zapeljan od svojih voditeljev.

Drobni ljubljanski dogodki

Ljubljana, dne 24. aprila.

Včerajšnji dan je bil, kljub naši napovedi, precej lepši kakor smo pa pričakovali. Proti poldnevno so se začeli oblaki kar nekak trgati i. jasnilo je. Bilo je krasno popoldne. Ljudje so že zgodaj šli na sprehode na Rožnik ali pa v Tivolij, da se naužijo miru in v krogu prijateljev prekrmljajo sedanje dogodke. Varni sprehajalci v našem lepem Tivoliju so prenesli klopi, ki so postavljene na južni strani glavnega sprehajališča, na severno in jih obrnili proti južni. Klopi so se na ta način podvojile na eni strani, na drugi strani jih pa sploh ni bilo.

Še v tramvaju človek ni varen pred tatovi

Da te tatovi olajšajo v tramvaju za denarnico, še končno ni nič čudno, da ti izpraznijo stanovanje, ko te ni doma, lahko razumemo. Čudno pa je, da ti tat odnese izpred nosa, na primer v tramvaju kovčeg, ki si ga prislomil na tla prav zraven sebe. Tak nereden tatinski podvig je doživel oni dan v tramvaju, ko se je vozil od Langusove ulice do glavnega kolodvora, pravnik Uranki Ferdo. Ko je hotel na kolodvorski postaji izstopiti, da bi se odpeljal proti Stajerski, je pogrešil svoj kovčeg, v katerem je bila ena moška obleka in cela kopica različnih dokumentov. In prav te dokumente prosi ukradeni, naj mu jih tat vrne na kakršenkoli način. Upamo in želimo, da bi bil tat do ukradenega vsaj toliko uvidel, da bi mu vrnil važne listine.

Tatvine koles na dnevnem redu

Včerajšnji dan prijavljajo okradenci policijskim oblastem, da so jim tatovi odnesli oziroma odpeljali kolesa. Cela kopica prijav prihaja vsak dan na ljubljansko polico in uradniki že skoraj ne vedo, kam s tolikimi prijavi. Tudi v včerajšnjem policijskem dnevniku so kar cele štiri strani popisane s kolesarskimi tatvinami. Da bi vse tatvine podrobneje opisali, bi bilo malo pravega, omenjamo pa, da je bilo vsega skupaj ukradenih 36 koles, ženskih in moških, ki so bila vredna skupaj okrog 38.000 din. Lepa vsotica, kajne? Zdi se, da bo kmalu na cesti skoraj več ukradenih koles, kakor pa koles s praviimi lastniki. V mestu ali pa okolici morajo biti pravi arzenali za izdelavo koles, kajti ukradeni kolesa morajo tatovi vsakokrat predelati in prenoviti, da jih bodo potem lahko spet prodajali, kadar bo prišla sezona. Sedaj je potrebno, da vsak kolesar pazi na svojega kolesa, pozneje pa bodo morali paziti tudi kupci, da ne bodo kupovali ukradenih koles in zastoni metalni denar za stvari, ki so bile vzete drugim.

Regulacija Ceste na Rožnik

Ze precej časa regulirajo Cesto na Rožnik. Ublažili bodo majhen ovinek, ki je bil doslej pod prvim tivoliskim hribom in je zapiral pogled proti Rožniku. Posebno je bilo nerodno voziti avtomobil poleti, ko je bila cesta preveč zasenčena. Da bi cesto napravili bolj pregledno, se je mestna občina odločila, da bo ublažila sedanji ovinek. Z deli so pričeli. Cesto so razširili in jo pomaknili v hrib, ki so ga še prej morali odkopati. Tudi telefonske droge so morali prestaviti. Na cesto so navozili nekaj voz trgeda kamenja, ki bo utrdilo cestniše. Cesta je sedaj široka skoraj še enkrat toliko, kakor pa je bila doslej. Od vile »Kredarice« pa proti mestu je sedaj cesta zaprta, ker so jo delavci razkopali in kanalizirajo ta predel ceste. V nekaj dneh bodo tudi kanalizacijska dela dokončana. Potem bo moral priti na razširjeno cesto le še cestni valjar, ki bo utrdil cestniše. Potem pa bo močno prometna cesta spet odprta za vsak promet.

Dve Kovačevi Miki

Pred dnevi so ljudje na debelo kupovali čevlje in drugo blago za morebitne slabše čase. Trgovine so bile polne kupcev, ki so se gnetli okrog prodajalniških pultov. Prodajalci niso mogli vsem kaj, toliko je bilo kupcev. V neko ljubljansko trgovino s čevlji sta prišli tudi Špela in Meta. Ena boli suha kakor druga, kar se denarja tiče. Tudi oni sta hotela izrabiti velik naval kupcev in sta se pričelaj gneti kakor so se gnetli ostali. Pregledovali sta in izbirali, da je bilo že prodajalca nerodno, pa čeprav ima vedno polne roke dela in oprava z različnimi sitnimi kupovalniki. Kar ni in ni mogel ustreči mladima damama, ki sta bili res elegantno oblečeni. Skoraj roko bi dal v ogenj, da imata vsaka vsaj po jurja v žepu, doma pa še bogve koliko. Naval v trgovino je bil vedno večji, gneča prav tako in to je prišlo kaj prav obema. Pričeli sta pomerjati moderne visokopetne čevljičke. O, kako so se imi podali, da ste videli. Tako so imi ugaiali čevljički, da se nista mogli ločiti od njih in sta sklenili, da jih bosta na čim cenejši način »posbasali«. Sklep je bil storjen in pri njem je tudi ostalo. A kako odnesti čevljičke iz trgovine? Le to je bilo samo še vprašanje. Pa sta stuhitli tudi to. Takole sta naredili: stare čevlje sta sezuli in nove obuli. Potem pa sta začeli kazati svoje nezadovoljstvo, češ da imi niso čevlji všeč in da so celo predragi in še številne druge napake sta našli. Tako sta govorili, da je bila še trgovka prepričana o napakah, ki sta jih na-

važali. Seveda je bil to le njun trik. V veliki gneči, ki je bila v trgovini, sta jo prebrisani kupovalki popihali in se na ulici hitro izgubili med ljudmi. Sele čez nekaj časa je prodajalka opazila, da sta ji izginila s pulta dva para novih čevljev. Hitro je pohitela na ulico, da bi morda še dohitela Špelo in Metko, pa je bilo vse prepozno. Kje sta že bili srečni »kupovalki«. Oni sta se že veselili, da sta na tako poceni način prišli do lepih čevljičkov.

In pravijo, da je bilo takih primerov po ljubljanskih trgovinah tiste dni še precej.

Naval bolnikov v bolnišnico znatno manjši

Ze nekaj časa je opaziti, da je naval v ljubljansko bolnišnico znatno popustil. V preteklem letu in tudi v začetku sedanjega je bil dotok bolnikov že tako velik, da uprava bolnišnice že ni vedela kam bi s tolikimi bolniki. Vedno znova je bilo mogoče v časopisju brati, kako neznosno stanje je v naši bolnišnici, in da morata celo po dva bolnika ležati na eni postelji ali pa trije bolniki na dveh. Razmere so bile res že obupne. Sedaj pa je dotok bolnikov vedno manjši in le po nekaj jih sprejmejo na dan. Bolnišnica se počasi prazni in kmalu bo imel vsak bolnik svojo posteljo. Da več ne prihaja toliko bolnikov, je vzrok to, ker bolniki iz nemškega zasedenega ozemlja ne prihajajo v našo bolnišnico, ampak ostajajo v bližnjih bolnišnicah. Prav tako prihaja zelo malo bolnikov tudi z Gorenjskega.

Zbiranje kosti

Zaradi vojnih dogodkov in s tem združenimi težavami pri prevozu surovih fosfatov iz prekomorskih pokrajin je pri nas nastalo veliko pomanjkanje fosfatnih gnojil, ki lahko povzročijo nevarno zmanjšanje pridelkov krusnega žita in drugih kmetijskih rastlin. Da bi se temu pomanjkanju vsaj deloma odpravilo, bi bilo nujno pobrati, če bi za izdelovanje fosfatnih gnojil, kakor superfosfata in kostne moke, po vseh mestih in tudi po deželi začeli zbirati kosti. To je zelo važno in koristno za producenta kakor tudi za konsumenta hrane. Kosti bodo zbirali »te« iki Akcijske družbe za kemično industrijo v Ljubljani, ki izdeluje kisle, iz odpadkov pa kostni zdrob za ostala gnojila in tudi surovo kostno moko kot neposredno gnojilo. Poleg teh izdelkov izloča omenjena tvrdka tudi maščobo, ki je neobhodno potrebna surovina za izdelovanje mila. Zato naj kosti nihče ne sežiga ali meče v smeti, temveč jih zbirajte in skrbno hranite. S tem pomagate omiliti pomanjkanje prepotrebnih gnojil in mila. Imenovana tvrdka bo zbirala kosti in jih tudi primerno plačevala. Kako bo zbiranje in oddajanje organizirano, bo še objavljeno.

Nad 865 milijonov sta odnesla iz Narodne banke

Dnevi poloma na veliki teden bodo pač zapisani v zgodovini v najprejstnejših in najzlastnejših nijansah, mnogi so doživljali tragedijo, drugi pa so imeli materialno srečo, ko so imeli priliko si nagrabiti razne zemeljske dobrine. Koliko raznih blagajin je izginilo? O tem se že po Ljubljani širijo različne vesti, kako so nekateri praznili vojaške blagajne, tako da so ostali mnogi brez piac in denarja. Finančna logika pač pravi, da mora biti finančnik in banknič v takih dneh sila previden in mora pravočasno spraviti zlate in vse druge zaklade na varno. Kakor drugod, je imela Narodna banka kraljevine Jugoslavije tudi v Mostarju svojo podružnico, ki je hranila znaten zlati zaklad. Ravnalet je podružnice Milorad Krstić in njen urednik Marjan Krister sta 13. t. m., torej na samo Veliko noč tik pred zasedbo mesta po prodirajoči italijanski armadi odpeljala iz podružnice neznano kam zlati zaklad v teži 9612 kg. Koliko vrednost naj predstavlja ta zaklad? Prav milijonsko veljasko! Pravijo, da predstavlja sedaj 1 kg zlata 90.000 din; Torej sta ta dva gospoda odnesla celotno 865 milijonov din v gotovini. V Mostarju sedaj fungira ustaški poverjenik, zastopnik Hrvatske. Ta je sedaj izdal proti obema tiralicu s pozivom, da je treba oba funkcionarja podružnice Narodne banke izslediti, aretirati in pod močno stražo pripeljati v Mostar. Tiralice je bila izdana na vse strani in poslana v vsa večja mesta.

Zbirke za nemške in bolgarske vojake v Bolgariji

Solija, 24. aprila j. Nemški radio poroča: V Bolgariji zbirajo prostovoljne prispevke za nemške in bolgarske vojake, ki se nahajajo na bojiščih. Doslej so zbrali zanje že 6 milijonov levov. V sofijski dobrodelni centrali pripravljajo 60.000 zavojev, ki jih bodo razdelili med nemške in bolgarske vojake.

Znaki za alarm v primeru letalskega napada

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje v sporazumu z vojaško komando

odreja:

Člen 1.

Delno se spreminjajo dosežene odredbe ter se bo dalj znak za alarm v primeru sovražnega letalskega napada v mestu Ljubljani in na ozemlju ljubljanske občine od 0 ure dne 28. aprila 1941-XIX dalje izključno z enim samim zvižgom v valoviti modulaciji, trajajočim tri minute.

Znak za prenehanje nevarnosti se daje z zvižgom sirene, trajajočim tri minute.

Od zgoraj navedenega datuma se bodo oglašale sirene vsak dan ob 10. uri z zvižgom, trajajočim 10 sekund, da se preskusi brezhibno delovanje.

Člen 2.

V drugih krajih ostane v veljavi uporaba zvonov za dajanje znaka o pretehti nevarnosti, kakor tudi za prenehanje nevarnosti, in sicer na način, ki je bil doslej v rabi (pretrgano triminutno zvonenje ter nepretrgano triminutno zvonjenje).

Člen 3.

Za izvrševanje verskih obredov smejo zvoniti cerkveni zvonovi kakor doslej.

Člen 4.

V mestu in na ozemlju Ljubljane je prepovedana uporaba siren v druge namene nego so označeni v čl. 1. Kršilci teh predpisov se kaznujejo po zakonu.

Ljubljana, 21. aprila 1491-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje:
Emilio Grazioli.

Poštna, telefonska in telegrafska tarifa za notranji promet

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje

odreja:

Poštna tarifa za notranji promet na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se razširja na vse poštne pisemske pošiljke, brzozjavke in telefonske pogovore v Italijo.

Ta odredba stopi v veljavo dne 28. aprila 1941-XIX.

Ljubljana, 21. aprila 1491-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje:
Emilio Grazioli.

Zastopniki novinarskega združenja sprejeti pri kr. civilnem komisarju

Ljubljana, dne 23. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za slovensko zasedeno ozemlje objavlja.

Predvčerajšnjem je Kr. Civilni Komisar Emilio Grazioli sprejel na Komisarjatu zastopnike novinarske organizacije časnikarjev in profesionalstov.

Delegacija je bila sestavljena takole:

Predsednik Zdrženja in glavni urednik »Jutra« Stanko Virant; podpredsednik dr. Ivan Ahčin, glavni urednik »Slovenca«, comm. Božidar Borko, kulturni urednik »Jutra«, blagajnik in urednik »Slovenca« Karl Potočnik, urednik ter tajnik »Jutra« in poslovodja Zdrženja J. Prunk.

Gospoda Prunk in Virant sta v imenu vseh naslovila na Kr. Komisarja vdani pozdrav časnikarjev in profesionalstov ter sta mu zagotovila še enkrat polno sodelovanje in popolno lojalnost za fašistično vladno.

Potem sta se toplo zahvalila Kr. Komisarju za naklonjenost, ki jo je izkazal časopisom, ker jim je dovolil redno izhajanje že takoj prvi dan zasedbe in sta prepričana, da bo enako naklonjen tudi v bodoče.

Kr. Komisar je vrnil pozdrav in ponovil še enkrat, da je fašistična Italija prišla semkaj po volji Duceja in da bo zastavil vse svoje sile, da se bodo razna vprašanja, ki se postavljajo v interesu slovenskega prebivalstva rešila.

Potem je navzočim razložil polno sodelovanje časnikarjev ter se s njimi še nadalje razgovarjal o časniškarskih vprašanjih in o najvažnejših problemih, ki so že predmet hitrega proučevanja od strani zainteresiranih izvedencev.

Imenovanja komisarjev za okr. glavarstvi Logatec in Kočevje

Ljubljana, 23. aprila 1941-XIX

Kr. Civilni komisarjat za zasedeno slovensko ozemlje objavlja:

Kr. Civilni Komisar je v smislu svojega polnomočja, ki mu je bilo dano, imenoval fašista dr. Giovannija de Siggoreo in Umberta Rosin za Komisarja v okrajnih glavarstvih Kočevje in Logatec.

Dr. Giovanni de Siggoreo je sprejel tudi funkcijo Komisarja za kočevsko občino.

Pretiskovanje vrednotnic

Sr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje Emilio Grazioli je izdal naslednjo odredbo:

1. Do 26. aprila 1941-XIX se morajo pretiskati vse državne in banovinske vrednotnice.

2. Do tega roka naj prodajalci, ustanove in zasebniki, ki imajo take vrednotnice, poskrbijo za njih zamenjavo in sicer: a) pri blagajni finančne direkcije v Ljubljani ali pri davčnih uradah; za državne kolke, davčne znamke, sodne znamke, znamke za obrambni sklad, menične goliče, obrazce za najemne pogodbe, kolke za najeminske pobornice, kolke za živinske potne liste, carinske prijave in tovarne liste; b) pri blagajni bivše banovine v Ljubljani; za banovinske kolke in kolke za živinorejski sklad; c) pri blagajni poštne direkcije, oz. pri poštini uradih; za vse poštne vrednotnice vobče.

3. Dne 27. aprila 1941-XIX izgubijo veljavo vse v tej odredbi navedene vrednotnice, ki bi ne bile zamenjane po gornjih točkah.

Prepoved plačil in izvoza valute v nezasedeno ozemlje bivše Jugoslavije

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje je odredil:

Čl. 1. Do nove odredbe se razen po predhodnem pooblastilu Kr. Civilnega Komisarja za zasedeno slovensko ozemlje odgodijo vsa plačila iz tega ozemlja v tista ozemlja bivše jugoslovanske države, ki jih ni zasedla italijanska vojska.

Čl. 2. Zneski, ki jih pravne ali privatne osebe iz kakršnega koli naslova dolgujejo fizičnim ali pravnim osebam, bivajočim na ozemlju bivše jugoslovanske države, ki ga italijanska vojska ni zasedla, se morajo položiti do 26. aprila 1941-XIX, še ne zapadle obveznosti pa na dan dospelosti pri Hranilnici dravske banovine, ki bo odprla račun na ime osebe, v katere korist bi se imelo plačilo izvršiti. — S tem računom se ne more razpolagati brez pooblastila Kr. Civilnega Komisarja za zasedeno slovensko ozemlje.

Čl. 3. Položba po določbah prednjega člena oprosti položnaka njegove obveznosti.

Čl. 4. Nadalje je brez pooblastila Kr. Civilnega Komisarja za zasedeno slovensko ozemlje prepovedan vsak prenos denarja, vrednostnih papirjev in kakršniholi valut, zlata ali srebra v palicah ali izdelkih ter drugih dragocenosti in predmetov posebne umetniške vrednosti z zasedenega slovenskega ozemlja bivše jugoslovanske države, ki ni zasedeno po italijanski vojski.

Čl. 5. Kdor prekrši določbe prednjih čl. 1 in 4 se kaznuje z zaplenbo zneska, vrednostnih papirjev ali predmetov, ki bi jih skušal izvoziti, ter se izroči sodnim oblastvom, pristojnim za nadaljnji kazenski postopek po zakonu.

Čl. 6. Ta naredba je stopila takoj v veljavo.

Sprejemi pri Kr. Civ. Komisarju

Kr. Civilni Komisar g. Emilio Grazioli je dne 22. aprila sprejel v avdienci člana banskega sveta dr. Sajovica, okrajnega načelnika dr. Bratino in župana v Kočevju dr. Lovšina, s katerimi se je razgovarjal o vprašanjih, ki zanimajo mesto Kočevje in njegovo področje.

Dalje je Kr. Civilni Komisar sprejel častnega portugalskega konzula g. Dragotina Strucija, kanclerja romanskega konzulata Jakoba Klemenca, ki je prišel v zastopstvu konzula g. Miloša Jelacina, ki ni mogel osebno priti, ker je bolan. Istega dne so bili sprejeti tudi inž. Cerjak z gozdne uprave, in gospod Zevnik, upravnik razlaščenih gozdov, s katerima se je pogovarjal o zanimivih vprašanjih. Dalje so se prišli pokloniti predstavniku Kraljeve italijanske vlade tudi državni branilec dr. Vidmar, muzejski ravnatelj dr. J. Mal in konservator dr. Mesesnel.

Koledar

Danes, četrtek, 24. aprila: Jurij, muč.

Petek, 25. aprila: Marko, ev.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška 48.

Starše in dijake, ki so bili v šoli za rez. peš. in topniške oficirje v Sarajevu obveščamo, da so njihovi sinovi vsi zdravi in živi ter da se nahajajo še vedno v Sarajevu in pričakujejo, da se jih bo te dni transportiral domov. Če kdo želi podrobnejših informacij naj se zgleda na Pogačarjevem trgu 3, od 10 do 12 ure popoldne.

Neupravičeni lastniki morajo oddati konje, vole, avtomobile, motocikle, kolesa, vozove in opremo na mestni prištavi v Povšetovi ulici št. 12 do sobote 26. aprila vsak dan od 16 do 18 popoldne. Vsi, ki bi neupravičeno prilaščene si blaga ali živine ter opreme ne oddali ter pridržali, bodo po določilih uredbe najstrožje kaznovani.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 17. uri po novem času. Četrtek, 24. aprila: »Zaprta vrata.« Red četrtak.

Opera. — Začetek ob 17. uri po novem času. Četrtek, 24. aprila: »Faust.« Red A.

Petek, 25. aprila: »Zaprta vrata.« Red A. Sobota, 26. aprila: »Princeska in smaj.« Kresna in mladinska predstava. Izven.

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

Nekoliko pozneje je srečal še dva moža, ki sta prav tako morala biti tujca. Eden izmed njiju je bil visoke, močne postave in je nosil kratko rdečo brado. Njegov tovariš pa je bil majhen debeluhar s širokim obrazom. Črne obrvi in brki so napravljali njegov obraz še bolj širok. Hodila sta drug poleg drugega in glava debeluharja je segala tovarišu komaj do ramena. Ko sta šla mimo Elmerjevega voza, sta vrgla nanj bežen pogled in naglo korakala naprej, ne da bi pozdravila.

»Littleberg napreduje«, si je dejal Andrej Elmer.

Ker se je bavil s prekupevanjem z nepremičninami, je pač naravno, da ga je razveselilo vsako še tako neznatno zanimanje tujcev za njegovo rodno mesto.

Oba moža sta naglo korakala dalje in zavila v hotel, kjer se je nekaj minut poprej ustavil avtomobil iz Kanade, katerega je srečal Elmer. Pred vrati hotela je stal lastnik v pogovoru z nekim gospodom, katerega je visoka postava še bolj pa govorica izdajala, da je Anglež. Po obleki in po vedenju sodeč, bi ga bilo mogoče prištevati k imovitejšim slojem.

»... Ceste so pa tukaj izredno slabe. Ali ne vodi državna cesta v Ogdensburg?«

Rdečbradec in debeluhar sta se za hip ustavila, tako da sta slišala te besede; nato pa sta krenila proti stopnicam, ki so vodile v prvo nadstropje. Neki možki, ki je sedel v veži pri mizi in dremal, je odprl oči v trenutku ko sta šla mimo njega. Vstal je si popraviil dolge sive lase in pohitel za njima po stopnicah. Očitno je vedel, v kateri sobi stanujeta, kajti brez obotavljanja je potkal na vrata št. 7. Eden izmed tujcev mu je z zadirčnim glasom zaklical naj vstopi.

»Dober dan, fant«, je dejal vstopivši in jima prijazno pokimal. Bil je tako samozavesten, da je bilo skoraj odveč, da je pokazal srebrno zvezdo šerita, katero je imel pripeto na notranji strani plašča. »Slišal sem, da sta v mestu. Ali mislita ostati dolgo?«

Rdečbradec je v dušku izpil kozarec vode, katerega je ob obiskovalčevem vstopu vzel z mize. Nato si je obrisal usta s svilenim robcem, potegnil iz žepa cigaro in si jo prižgal. Potem pa je dejal:

»S prijateljem sva se ustavila tukaj le za par ur, da si kraj nekoliko ogledava. Nato pa bova nadaljevala svoje potovanje; namenjena sva namreč v Filadelfijo. Kajne, da je tako, Lenny?« je vprašal, obrnivši se k tovarišu.

»Res je,« je pritrdil Lenny.

Obiskovalec si je tudi prižgal cigaro.

»Poglavar mi je naročil, naj vaju obiščem tu,« je dejal, kakor da bi se hotel opravičiti. »Mislim si je, da še ne veda, da so vaju videli, ko sta dospela. Ni bog ve kaj prida ta Littleberg. Brez dvoma tukaj ne bosta mogla veliko opraviti; najbrže bi od lakote umrli. Tudi Ogdensburg ni nič boljši. Tudi so tam nekateri ljudje, ki se ne pustijo imeti za norca in kakor so danes telefonirali mojemu šetu, so mnenja, da bi vama zrak v Ogdensburgu najbrže ne prijal.«

»Filadelfija«, je dejal Rdečbradec. »Saj sva prekinila potovanje le za par ur. Prihajava iz New Yorka.«

»Prav«, je dejal mož s sivimi lasmi, ki ga kakor je bilo videti Rdečbradčeve besede niso popolnoma prepričale. »Ali ima kateri izmed vaju mogoče samokres pri sebi?«

Rdečbradec je dvignil roke. Detektiv je preiskal najprej njega, nato pa še debeluharja; našel pa ni nikakega orožja.

»Do bi torej bilo v redu,« je dejal smehljaje.

»Ob deveti uri se torej vidimo na kolodvoru?«

»Brez dvoma«, je prisrčno odvrnil Rdečbradec. Detektiv se je vrnil v pritličje in prekorajil vežo. Napotil se je k telefonu. Angleža ni bilo več pred vhom.

»Nekateri ljudje hočejo imeti kar ves svet,« je tožil hišni gospodar. »Njegovo visocanstvo je želelo novo državno cesto.«

»Anglež?«

»Izgleda, da.«

Uro pozneje sta prišla Rdečbradec in debeli Lenny v vežo in imela priliko prisostvovati nekemu zanimivemu prizoru.

Skupina mladih prešernih domačih fantov je obkrožala zbeganega mladeniča in pela neko kvantarsko pesem. Tujca sta takoj uganila, da se bo mladenič bržkone v kratkem poročil. Ko so končali pesem, so pričeli peti drugo, ki jo je najbrže sestavil kateri izmed njih:

»Sam, tihotapska ti mrcina, privoščiti nam nočes vina; da vsakih stroškov se znebiš, poroko tajno ti slaviš.«

»Poslušajte vendar, tepci...«

»Nevesta nas ne bo gostila; in zganje bosta sama spila!

Tvoj oče, Sam, je grd skopuh; nikoli si ni, požeruh!

»Nehajte vendar! To je pa že preveč!«

Krog se je razdelil v manjše skupine fantov, ki pa niso nehali kričati.

»Res je Sam! Tudi ti si grd skopuh, kakor tvoj oče.«

»Dokazati vam hočem, da me krivo obsojate. Pridite z menoj v moje stanovanje.«

Mladci so takoj sprejeli njegov predlog in se hrupno rinili skozi vrata. Hotelir je zadovoljno gledal za njimi in si mel roke.

(Dalje sledi.)